

ISSN 2224-526X

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Л А Р Ы

ИЗВЕСТИЯ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

АГРАРЛЫҚ ҒЫЛЫМДАР СЕРИЯСЫ

СЕРИЯ АГРАРНЫХ НАУК

SERIES OF AGRICULTURAL SCIENCES

1 (43)

ҚАҢТАР – АҚПАН 2018 ж.
ЯНВАРЬ – ФЕВРАЛЬ 2018 г.
JANUARY – FEBRUARY 2018

2011 ЖЫЛДЫҢ ҚАҢТАР АЙЫНАН ШЫҒА БАСТАҒАН
ИЗДАЕТСЯ С ЯНВАРЯ 2011 ГОДА
PUBLISHED SINCE JANUARY 2011

ЖЫЛЫНА 6 РЕТ ШЫҒАДЫ
ВЫХОДИТ 6 РАЗ В ГОД
PUBLISHED 6 TIMES A YEAR

АЛМАТЫ, ҚР ҰҒА
АЛМАТЫ, НАН РК
ALMATY, NAS RK

Б а с р е д а к т о р

Есполов Т.И.,

э.ғ.д, профессор,

ҚР ҰҒА академигі және вице-президенті

Р е д а к ц и я а л қ а с ы:

Байзақов С.Б., э.ғ.д, проф., ҚР ҰҒА академигі (бас редактордың орынбасары); **Тиреуов К.М.,** э.ғ.д, проф., ҚР ҰҒА академигі (бас редактордың орынбасары); **Елешев Р.Е.,** т.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Рау А.Г.,** т.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Иванов Н.П.,** в.ғ.д, проф., ҚР ҰҒА академигі; **Кешуов С.А.,** т.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Мелдебеков А.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Чоманов У.Ч.,** т.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Елюбаев С.З.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Садыкулов Т.,** а.ш.ғ.д., проф., академигі; **Баймұқанов Д.А.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА корр-мүшесі; **Сансызбай А.Р.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА корр-мүшесі; **Умбетаев И.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі; **Оспанов С.Р.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА құрметті мүшесі; **Олейченко С.И.,** а.ш.ғ.д., проф.; **Кененбаев С.Б.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА корр-мүшесі; **Омбаев А.М.,** а.ш.ғ.д., проф. ҚР ҰҒА корр-мүшесі; **Молдашев А.Б.,** э.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА құрметті мүшесі; **Сагитов А.О.,** б.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі; **Сапаров А.С.,** а.ш.ғ.д., проф., ҚР АШҒА академигі; **Балгабаев Н.Н.,** а.ш.ғ.д., проф.; **Умирзаков С.И.,** т.ғ.д, проф.; **Султанов А.А.,** в.ғ.д., проф., ҚР АШҒА академигі; **Алимкулов Ж.С.,** т.ғ.д., проф., ҚР АШҒА академигі; **Сарсембаева Н.Б.,** в.ғ.д., проф.

Р е д а к ц и я к е ñ е с і:

Fasler-Kan Elizaveta, Dr., University of asel Switzeland; **Koolmees Petrus Adrianus,** Prof. Dr., Utrecht University, The Netherlands; **Babadoost-Kondri Mohammad,** Prof., University of Illinois, USA; **Yus Aniza Binti Yusof,** Dr., University Putra, Malaysia; **Hesseln Hayley Fawn,** As. Prof., University of Saskatchewan, Canada; **Alex Morgounov,** Pr., International Maize and Wheat Improvement Center Turkey; **Андреш С.,** Молдова Республикасы ҰҒА академигі; **Гаврилюк Н.Н.,** Украина ҰҒА академигі; **Герасимович Л.С.,** Беларусь Республикасының ҰҒА академигі; **Мамедов Г.,** Азербайжан Республикасының ҰҒА академигі; **Шейко И.П.,** Беларусь Республикасының ҰҒА академигі; **Жалнин Э.В.,** т.ғ.д., проф., Ресей; **Боинчан Б.,** а.ш.ғ.д, проф., Молдова Республикасы; **Юлдашбаев Ю.А.,** а.ш.ғ.д, проф., РФА корр-мүшесі, Ресей.

Главный редактор

Есполов Т.И.,

доктор эконом. наук, проф.,
вице-президент и академик НАН РК

Редакционная коллегия:

Байзаков С.Б., доктор эконом. наук, проф., академик НАН РК (заместитель главного редактора); **Тиреуов К.М.**, доктор эконом. наук, проф., академик НАН РК (заместитель главного редактора); **Елешев Р.Е.**, доктор техн. наук, проф., академик НАН РК; **Рау А.Г.**, доктор техн. наук, проф., академик НАН РК; **Иванов Н.П.**, доктор ветеринар. наук, проф., академик НАН РК; **Кешуов С.А.**, доктор техн. наук, проф., академик НАН РК; **Мелдебеков А.**, доктор сельхоз. наук, проф., академик НАН РК; **Чоманов У.Ч.**, доктор техн. наук, проф., академик НАН РК; **Елюбаев С.З.**, доктор сельхоз. наук, проф., академик НАН РК; **Садыкулов Т.**, доктор сельхоз. наук, проф., академик НАН РК; **Баймуқанов Д.А.**, доктор сельхоз. наук, проф., член-корр. НАН РК; **Сансызбай А.Р.**, доктор сельхоз. наук, проф., член-корр. НАН РК; **Умбетаев И.**, доктор сельхоз. наук, проф., академик НАН РК; **Оспанов С.Р.**, доктор сельхоз. наук, проф., Почетный член НАН РК; **Олейченко С.И.**, доктор сельхоз. наук, проф.; **Кененбаев С.Б.**, доктор сельхоз. наук, проф., член-корр. НАН РК; **Омбаев А.М.**, доктор сельхоз. наук, проф член-корр. НАН РК.; **Молдашев А.Б.**, доктор эконом. наук, проф., Почетный член НАН РК; **Сагитов А.О.**, доктор биол. наук, академик НАН РК; **Сапаров А.С.**, доктор сельхоз. наук, проф., академик АСХН РК; **Балгабаев Н.Н.**, доктор сельхоз. наук, проф.; **Умирзаков С.И.**, доктор техн. наук, проф.; **Султанов А.А.**, доктор ветеринар. наук, проф., академик АСХН РК; **Алимкулов Ж.С.**, доктор техн. наук, проф., академик АСХН РК; **Сарсембаева Н.Б.**, доктор ветеринар. наук, проф.

Редакционный совет:

Fasler-Kan Elizaveta, Dr., University of asel Switzeland; **Koolmees Petrus Adrianus**, Prof. Dr., Utrecht University, The Netherlands; **Babadoost-Kondri Mohammad**, Prof., University of Illinois, USA; **Yus Aniza Binti Yusof**, Dr., University Putra, Malaysia; **Hesseln Hayley Fawn**, As.Prof., University of Saskatchewan, Canada; **Alex Morgounov**, Pr., International Maize and Wheat Improvement Center Turkey; **Андреш С.**, академик НАН Республики Молдова; **Гаврилюк Н.Н.**, академик НАН Украины; **Герасимович Л.С.**, академик НАН Республики Беларусь; **Мамедов Г.**, академик НАН Республики Азербайджан; **Шейко И.П.**, академик НАН Республики Беларусь; **Жалнин Э.В.**, доктор техн. наук, проф., Россия; **Боинчан Б.**, доктор сельхоз. наук, проф., Республика Молдова; **Юлдашбаев Ю.А.**, доктор сельхоз. наук, проф., член-корр. РАН, Россия.

Известия Национальной академии наук Республики Казахстан. Серия аграрных наук.

ISSN 2224-526X

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан № 10895-Ж, выданное 30.04.2010 г.

Периодичность 6 раз в год

Тираж: 300 экземпляров

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219-220, тел. 272-13-19, 272-13-18

<http://nauka-nanrk.kz/agricultural.kz>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2018

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75

Chief Editor

Espolov T.I.,

Dr. economy. Sciences, prof.,
Vice President and academician of the NAS RK

Editorial Board:

Baizakov S.B., Dr. of economy sciences, prof., academician of NAS RK (deputy editor); **Tireuov K.M.**, Doctor of Economy Sciences., prof., academician of NAS RK (deputy editor); **Eleshev R.E.**, Dr. Of agricultural sciences, prof., academician of NAS RK; **Rau A.G.**, Dr. sciences, prof., academician of NAS RK; **Ivanov N.P.**, Dr. of veterinary sciences, prof., academician of NAS RK; **Keshuov S.A.**, Dr. sciences, prof., academician of NAS RK; **Meldebekov A.**, doctor of agricultural sciences, prof., academician of NAS RK; **Chomanov U.Ch.**, Dr. sciences, prof., academician of NAS RK; **Yelyubayev S.Z.**, Dr. of agricultural sciences, prof., academician of NAS RK; **Sadykulov T.**, Dr. Farm. Sciences, prof., academician of NAS RK; **Baimukanov D.A.**, doctor of agricultural sciences, prof., corresponding member NAS RK; **Sansyzbai A.R.**, doctor of agricultural sciences, prof., corresponding member NAS RK; **Umbetaev I.**, Dr. Farm. Sciences, prof., academician of NAS RK; **Ospanov S.R.**, Dr. agricultural sciences, prof., Honorary Member of NAS RK; **Oleychenko S.N.**, Dr. Of agricultural sciences, prof.; **Kenenbayev S.B.**, Dr. Agricultural sciences, prof., corresponding member NAS RK; **Ombayev A.M.**, Dr. Agricultural sciences, Prof. corresponding member NAS RK; **Moldashev A.B.**, Doctor of Economy sciences, prof., Honorary Member of NAS RK; **Sagitov A.O.**, Dr. biol. sciences, academician of NAS RK; **Saparov A.S.**, Doctor of agricultural sciences, prof., academician of NAS RK; **Balgabaev N.N.**, the doctor agricultural sciences, Prof.; **Umirzakov S.I.**, Dr. Sci. Sciences, Prof.; **Sultanov A.A.**, Dr. of veterinary sciences, prof., academician of the Academy of Agricultural Sciences of Kazakhstan; **Alimkulov J.C.**, Dr. of tekhncial sciences, prof., academician of the Academy of Agricultural sciences of Kazakhstan; **Sarsembayeva N.B.**, Dr. veterinary sciences, prof.

Editorial Board:

Fasler-Kan Elizaveta, Dr., University of Basel Switzzeland; **Koolmees Petrus Adrianus**, Prof. Dr., Utrecht University, The Netherlands; **Babadoost-Kondri Mohammad**, Prof., University of Illinois, USA; **Yus Aniza Binti Yusof**, Dr., University Putra, Malaysia; **Hesseln Hayley Fawn**, As. Prof., University of Saskatchewan, Canada; **Alex Morgounov**, candidate of agricultural sciences, International Maize and Wheat Improvement Center Turkey; **Andresh S.**, academician of NAS of Moldova; **Gavriluk N.N.**, academician of NAS of Ukraine; **Gerasimovich L.S.**, academician of NAS of Belorassia; **Mamadov G.**, academician of NAS of Azerbaijan; **Sheiko I.P.**, academician of NAS of Belorassia; **Zhalnin E.V.**, Dr. of technical sciences, professor, Russia, **Boinchan B.**, doctor of agricultural sciences, prof., Moldova; **Yuldashbayev Y.A.**, doctor of agricultural sciences, prof., corresponding member of RAS, Russia.

News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Series of Agrarian Sciences.

ISSN 2224-526X

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan N 10895-Ж, issued 30.04.2010

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 300 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of.219-220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,

<http://nauka-nanrk.kz/> agricultural.kz

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2018

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

SERIES OF AGRICULTURAL SCIENCES

ISSN 2224-526X

Volume 1, Number 43 (2018), 107 – 109

A. A. Rsymbetov Kazakh national agrarian university, Almaty, Kazakhstan.
E-mail: ashat_rsymbetov@mail.ru**THE FORMATION OF SPRING WHEAT VARIETIES RESISTANT
TO BROWN RUST DISEASE**

Abstract. Kazakh-Siberian system (KASIB) of the spring wheat adaptation has been established by CIMMYT enterprise (Mourgunov and others, 2000) and unites 21 scientific selective institutions, and combines wheat area over 20 mln. hectares. Over 600 cultivars samples of common and durum wheat were examined as a result of the Kazakh-Siberian system (KASIB) cooperation of the spring wheat adaptation. There were determined the most high-yielding samples and samples with high resistance to effect of brown rust

Key words: KASIB, spring wheat, brown rust, stem rust, disease.

ӘӨЖ 632.4:633.11“321”

A. A. Рсымбетов

Қазақ ұлттық аграрлық университеті, Алматы, Қазақстан

**ЖАЗДЫҚ БИДАЙДЫҢ ҚОҢЫР ТАТ АУРУНА
ТӨЗІМДІ СОРТ ҮЛГІЛЕРІН СҰРЫПТАУ**

Аннотация. Жаздық бидайды жақсарту Қазақстан-сібір желісі (КАСИБ) СИММИТтің бастамасы бойынша құрылды (Моргунов және т.б., 2000) және 21 ғылыми селекциялық мекемелерді байланыстырады, бидайдың егістік алаңдарының 20 млн. гектардан астам аралына біріктіреді. Ис-әрекет барысында жаздық бидайды жақсарту Қазақстан-сібір желісі (КАСИБ) егістіктерінде жаздық жұмсақ және қатты бидай сұрыптарының 600-ден астам сұрыптық үлгілері қарастырылды. Барынша өнімділікке ие үлгілер мен сондай-ақ қоңыр татқа барынша төзімділік көрсеткен үлгілер айқындалған болатын.

Түйін сөздер: КАСИБ, жаздық бидай, қоңыр тат, сабақ тат, аурумен зақымдану.

Жаздық дәнді бидай біздің экспортымыздың маңызды объектісі болып табылады. Жаздық бидайдың астығы негізінен нан, жарма, макарон өнеркәсібі және экспорт үшін қажет. Бірақ көбінесе өсімдіктерді өсірудің немесе сортты дұрыс таңдамайтын технологияның нәтижесінде бидай дәндерінің құнды қасиеттері азаяды және ол техникалық және жемшөп мақсаттарынаған қажет болып қала бермек. Жаздық бидайдың жоғары сапалы астығының жоғары, тұрақты өсімін қалыптастыру мақсатында үлкен ауқымды шаралар жүргізілуі тиіс. Қазіргі уақытта қоңыр таттың қауіпті рессасының таралуына байланысты тат ауруынан бидайдың өнімділігінің төмендеуінің басты себепшісі болып отыр, қоңыр тат ауруына төзімді бидай сорттарын анықтап алу үшін, (Жаздық бидайды жақсарту Қазақстан- Сібір жүйесі КАСИБ 2000 жылы құрылып қазіргі кезде 21 мекемені қамтиды) [1].

Жаздық бидайды жақсарту Қазақстан-сібір жүйесі 2013-2014 жылдар аралығында тат ауруына төзімді сорт үлгілерін анықтау үшін аймақ аралық бақылау жұмысына Ақтөбе Ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясында, және, Омск, Мемлекеттік Ауыл шаруашылық университеті, Челябинск ауыл шаруашылығы ғылыми-зерттеу институты, Қарабалық ауылшаруашылық тәжірибелік

Зерттеу жылдарындағы қоңыр тат пайда болуы (2013–2014 жж.)

Сорттар	Қоңыр тат, %						
	Ақтөбе		Омбы		Челябинск		Қарабалық
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2014
Степная 1413	0	0	80	40	50	100	80
Степная 1414	0	0	15	15	20	60	40
Степная 1422	0	0	15	10	20	100	60
Ляззат	10	5	80	80	40	100	80
ГВК 2031-13	5	5	100	100	40	100	40
ГВК 2077-11	10	10	100	90	40	100	80
Лютесценс 740	0	0	20	30	40	90	60
Лютесценс 811	0	0	15	70	40	100	60
Лютесценс 22	10	5	100	90	60	100	80
Лютесценс 36	5	5	80	90	70	100	80
Лютесценс 1519	0	0	100	90	70	100	100
Лютесценс 1669	5	5	100	70	20	100	80
Лютесценс 1764	0	0	80	10	20	100	100
Лютесценс 12/93-01-4	0	0	80	80	30	100	100
Лютесценс 16/93-01-8	0	0	100	80	30	100	60
Лютесценс 25/93-01-2	5	5	100	90	50	100	100
Лютесценс 122	0	0	50	30	50	100	100
Лютесценс 1101-12	10	5	30	50	20	80	40
Фитон 82	15	10	20	30	10	90	80
Фитон С-54	0	0	0	10	0	30	40
Экада 148	0	0	0	0	0	0	20
Целинная	10	5	70	70	20	100	60
Асыл сапа	15	10	30	80	10	100	80
Стандарт ранний	0	0	80	70	1	100	100
Стандарт среднее	0	0	50	70	1	70	80
Стандарт позднее	0	0	80	60	20	100	100
Памяти Азиева	10	0	50	80	20	100	100
Терция	0	0	50	10	20	100	80
Астана 2	10	5	50	60	5	100	80
Омская 35	15	10	70	60	20	90	100
Саратовская 29	0	0	70	70	20	100	100
Тобольская	0	0	70	60	20	100	40
Алтайская жница	10	5	0	0	1	100	20
Лютесценс 665/1	5	5	30	40	20	70	60
Лютесценс Р – 23 - 18	10	5	0	20	20	100	60
Лютесценс Р - 66 В	0	0	50	60	20	100	80
Лютесценс К- 78-1	0	0	50	60	10	100	80
Лютесценс 205/03-1	15	10	40	0	1	50	
Лютесценс 220/03-83	10	5	0	5	0	0	10
Лютесценс 555/01-10-1	0	0	25	30	20	100	60
Сибирская 17	20	10	10	5	5	100	20
Лютесценс 1147	15	10	0	0	1	30	20
Лютесценс 126-05	0	0	0	20	5	30	20
Лютесценс 128-05	0	0	0	0	5	50	20
Сигма	0	0	25	10	20	90	40
Лютесценс 7/04-26	0	0	20	15	20	100	20
Лютесценс 141/03-2	10	5	0	20	1	90	40
Челяба ранная	0	0	0	40	20	90	40
Уральская кукушка	15	10	0	0	0	10	40

станциясы, Фитон ғылыми-өндірістік Фирмасы, сорт сынау мекемелерінде жаздық бидайдың 49 сорт үлгісі осы аймақтардың тәжірибе аландарында жүргізілді. 2013 жылы Ақтөбе Ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясында, 49 сорт үлгісі қоңыр тат ауруына өте төзімділік танытты 49 сорт үлгісі 5-20 % ға дейін. Бұл өте жақсы көрсеткіш 2013 жылы жаздық бидайдың 49 сорт үлгісі, өсіп даму кезеңінде ауарайы жағдайы дәл осы жылы тат ауруларының дамуына қолайсыз болуынан, орташа есеппен алғанда, өсіп даму кезеңдерінде жауын шашым мөлшері 0,80мм жеткен ал күннің орташа жылу мөлшері +28° жеткен. 2014 жылы жаздық бидайдың 49 сорт үлгісі 0-10% ды қоңыр тат ауруына төзімділік танытты, жауын шашым мөлшері 0,79мм ал күннің жылынуы +30 ° орташа есеппен. 2013 жылы Омск Мемлекеттік Ауыл шаруашылық университетінде, 49 сорт үлгісінен 15 сорт 0-20% ды аралығында қоңыр тат ауруына төзімділік көрсетсе қалған 34 сорт үлгісі 25-100% ды қоңыр тат ауруымен ауырды. 2014 жылы 49 сорт үлгісінен 18 сорт 0-20% ды қоңыр тат ауруына төзімді келсе ал қалған 31 сорт 30-100% ды қоңыр тат ауруына төзімсіздік көрсетті. 2013 жылы Челябинск ауыл шаруашылығы ғылыми-зерттеу институт, тәжірибе алаңында 49 сорт үлгісінен 36 сорт 0-20% қоңыр тат ауруына төзімді келсе қалған 13 сорт 30-70% ды қоңыр тат ауруымен ауырды. 2014 жылы 49 сорт үлгісінен 3 сорт 0-10% ды ал қалған 46 сорт үлгісі 30-100% ды аралығында қоңыр тат ауруына төзімсіз болды. 2014 жылы Қарабалық Ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясында жаздық бидайдың 49 сорт үлгісінен 8 сорт 20% ды төзімді келсе қалған 41 сорт үлгісі 40-100% ды қоңыр тат ауруына төзімсіз келді. 2014 жылы Фитон ғылыми-өндірістік Фирмасында 9 сорт 0-20% ды төзімді келсе ал қалған 40 сорт 40-100 % ды қоңыр тат ауруымен ауырды (кесте).

Қоңыр тат (*Puccinia triticina*) Қазақстанның солтүстігіндегі жаздық бидайда барынша кеңінен таралған және зиянды ауру түрі болып табылады. Қоңыр тат ауруымен күрес жүргізудің барынша тиімді шаралары оған төзімді сұрыптарды даярлау болып саналады. Осы мақсатта біз қоңыр татқа төзімді сорттарды сұрыптап келешекте аталған ауруға төзім көрсетіп сорт шығаратын мекемелердің жұмысын тағы да болса да жеңілдету мақсатында Жаздық бидайды жақсарту Қазақстан-Сібір жүйесі өте тиімді нәтижеге қол жеткізуге және тат ауруларына төзімді сорт үлгілерін дайындауға ықпал етеді.

ӘДЕБИЕТ

[1] Morgounov A., Rosseeva L., Koyshibayev M. Leaf rust of spring wheat in Northern Kazakhstan and Siberia: incidence, virulence, and breeding for resistance // Australian Journal of Agricultural Research. 2007. Vol. 58. P. 847-853.

[2] Author accords a thank for rendered research and methodological assistance and for participation of KASSIB during the performance of the research to doctor A. I. Mourgunov. (CIMMYT-KASSIB).

А. А. Рсымбетов

Казахский национальный аграрный университет, Алматы, Казахстан

ФОРМИРОВАНИЕ ПРИЗНАКОВОЙ КОЛЛЕКЦИИ ЯРОВОЙ ПШЕНИЦЫ ПО УСТОЙЧИВОСТИ К БОЛЕЗНЯМ

Аннотация. Казахстанско-Сибирская сеть по улучшению яровой пшеницы была создана в 2000 году в результате сотрудничества между Научно Исследовательским Институтом по селекции пшеницы Северного Казахстана и Западной Сибири. Целью Казахстанско-Сибирской сети по улучшению яровой пшеницы является поиск стабильно высокоурожайных и высококачественных форм. Наиболее эффективная мера борьбы с бурой ржавчиной является создание устойчивых к ним сортов путем скрещивание устойчивых доноров с местными сортами и отбор из гибридных популяций ржавчиноустойчивых форм. Повышение эффективности яровой пшеницы в Северном Казахстане и Западной Сибири посредством обмена новыми сортами и селекционным материалом, а также координированной оценкой болезней, обмена информацией, организации встреч и дискуссий. В настоящее время Казахстанско-Сибирская сеть по улучшению яровой пшеницы объединяет 21 программ по селекции в Казахстане и России, которые проводят селекцию пшеницы на площади более 20 млн. га.

Ключевые слова: КАСИБ, пшеница, яровой, Казахстан, Сибирь, сеть.

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the described work has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the Cross Check originality detection service <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www:nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

<http://agricultural.kz/>

Редактор *М. С. Ахметова, Т. М. Апендиев, Д. С. Аленов*
Верстка на компьютере *Д. Н. Калкабековой*

Подписано в печать 07.02.2018.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
8,25 п.л. Тираж 300. Заказ 1.